

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreană”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lușoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Sîlvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VIII.

Sibiu, 19 August 1906.

Nr. 33.

Reformele de consolidare.

Leacul cel mai bun contra oricărui rău e suprimarea cauzelor cari îl produc. În cazul nostru cauza imobilității portofoliului cambial este, cum am spus, faptul, că fiind un popor agricol, ne lipsește clientela clasei de mijloc, clasei comerciale și industriale cu ajutorul căreia să ne putem face un portofoliu cambial în adevăratul înțeles al cuvântului. E bine, o schimbare firească de lucruri e cu neputință. Formarea unei clase industriale și comerciale și ridicarea nivelului intelectual al poporului ca să priceapă rostul cambiei, le va produce timpul în mod evolutiv, așa că până atunci, neputând extermina deodată cauza cea de căpetenie, nu ne rămâne alta, decât să facem cecece între împrejurările date putem face.

În scopul acesta conducătorii băncilor noastre se vor osteni a-și examina cu cea mai mare rigoare portofoliul cambial, rezervându-și materialul cel mai bun și cel mai mobil, ca de ex. cambiile comerciale și cambiile cu obligați cambiali cu un nivel intelectual mai ridicat. Din contră vor căuta ca acele cambii, despre cari apriori se poate ști, că nu se regulează în numărare la scadențe, ci se vor prelungi timp mai îndelungat să le incasseze respective să le convertească în pretenziuni ipototecare realizabile pe calea cesiunii. Aceste numai ar fi deocamdată mijloacele mai practice și mai imediate cu cari s'ar putea ajuta chestiunea.

Urmând în modul arătat, natural, că portofoliul cambial s'ar reduce în măsură simțitoare. Iar dacă e să se susțină o politică de bancă rațională, trebuie ca în aceeași măsură să se reducă, mai bine zis să se renunțe și la o parte corăspunzătoare din pasivele mobile: depuneri și reescont.

Dar, bine ni se va obiecta: cum să renunțăm la depuneri, când numai mai înainte am pledat pentru idea de a le câștiga cât mai mult la băncile noastre? La aceasta ar trebui să răspundem, că nu înțelegem să renunțăm la capitalurile românești, ci numai la forma de a le administra ca depuneri. Natura împrejurărilor cere ca să căutăm să le administrăm într'o formă mai potrivită afacerilor noastre de bancă. Afacerile noastre sunt de natura creditului agricol, deci de durată lungă. Așa și noi vom căuta să câștigăm capitalurile românești pentru astfel de credite și pentru timp mai îndelungat. Și cum le vom câștiga? Așa că vom folosi toate mijloacele de cari dispunem să deprindem pe deponenții noștri să-și plaseze capitalurile lor și în hârtii de valoare, în prima linie în scrisuri fonciare românești. Prin o astfel de procedură fondul afacerii nu s'ar schimba, ci tot ce s'ar face ar fi că s'ar da numai o altă formă economiilor și capitalurilor românești: din depuneri simple le-am preface în depuneri de durată lungă plasate în scrisuri fonciare. Ori, aceasta ar fi un mare câștig atât pentru bănci cât și pentru deponenți. Băncile prin aceasta și-ar asigura capitaluri românești de durată lungă, amăsurat afacerilor lor de credit agricol, reducându-și în același timp depozitele la proporția activelor de fapt mobile. În chipul acesta numai s'ar putea restabili echilibrul rațional între pasivele și activele băncilor noastre. Deponenții, la rândul lor, ar câștiga prin aceea, că ar ajunge în posesiunea unor efecte publice ușor realizabile, pe cari ori și când le-ar putea preface în numărare cu aceeași ușurință ca pe depozitele cele mai nobile. Dela aceste efecte — special dela scrisuri fonciare — ar avea o dobândă de 4—4¹/₂% adică egală cu etalonul depunerilor institutelor solide, ale

institutelor la cari mobilitatea depozitelor e garantată. Prin o astfel de procedură, depozenții nu numai că și-ar ajută lor înșiși, ci ar mai da și un însemnat sprijin băncilor noastre cătră tendința lor de consolidare și independența financiară, ceea ce în urma urmelor tot spre folosul și mândria publicului mare ar fi.

Știm prea bine, că aceasta ar merge greu. Lumea nu se lasă ușor de obiceiurile îndatinate. Exemple, exemple multe trebuie arătate până să putem deprinde pe oamenii nostri la astfel de plasări de capital. Cu exemple bune ar putea premerge — fără greutate — corporațiunile și instituțiunile noastre cu averile lor. Și de altcum depunerile acestora sunt de regulă fructificări de durată lungă. Ce ar fi deci, dacă le-ar schimba, dacă din depuneri ar face efecte publice: scrisuri fonciare? Ar fi o bună pildă cătră lumea cea mare pentru o deprindere înțeleaptă și națională. Ori, ajunge-vom vreodată la aceasta? Să sperăm!

Când vorbim de mijloacele mobilității portofoliului cambial, ca oameni tineri și optimiști, nu putem trece cu vederea și un alt mijloc, adevărat mai puțin practic ca cele amintite mai sus, dar cu toate acestea demn de conziderat. Înțelegem școala, propaganda a lumină pretutindenea pe oameni despre însemnătatea, natura și foloasele cambiilor, a le deschide ochii asupra modului în care să le întrebunțeze, a-i îndemna să se dea la ocupațiuni mai variabile, la cari să poată folosi creditul cambial cu adevărat, sunt tot atâtea mijloace vrednice de atențiunea celor buni. Puțini, foarte puțini s'ar angaja la un asemenea rol. Cu toate aceste școala, presa și cei cu tragere de inimă să nu pregete a se ocupa fără întârziere de lucru. Regenerarea instituțiunilor naționale, între cari se poate număra și instituțiunea băncilor, s'a făcut și se poate face numai prin sacrificiile și jertfele mari ale celor buni. Înțelegători și străduitori în munca lor nepreocupată și fără preget.

Aceste ar fi cele mai esențiale reforme de realizat pentru consolidarea financiară a băncilor române.

Ceice au urmărit cu atențiune expunerile noastre în acest respect, se vor fi convins că toate aceste chestiuni își află dezlegare în problema cea mare a mobilității capitalurilor active și a stabilirii unui echilibru normal între activele și pasivele băncilor noastre. Căile sunt în adevăr mai multe, ele însă duc la unul și acelaș rezultat.

Reformele de cari am vorbit nu vor putea fi îndeplinite decât numai prin truda și devotamentul acelor cari pătrunși de însemnătatea cea mare a cauzei — se vor decide a se pune cu toată abnegațiunea în serviciul ei. Rezultatele trudei și devoțiunei acelor nu vor fi momentane: ele se vor arăta numai târziu, atunci însă ne vor așeză temeiul sigur al viitorului nostru.

Dar pe lângă activitatea particulară a celor singuratici, credem, că — fiind vorba de un mare interes obștesc — acțiunea nu trebuie lăsată numai în sarcina celor ce se vor decide a se ocupa de ea. Ea trebuie să aibă — cum am arătat în nr. 22 al acestei reviste — o conducere uniformă și o supraveghiere comună; căci numai în chipul acesta va putea fi întreprinsă cu buni sorți de izbândă și în timp relativ mai scurt. Altcum lucrurile vor merge încet și cu puțin sau chiar fără sistem. Ori, această conducere și supraveghiere nu poate fi executată decât numai de nește organe acceptate și recunoscute de cei interesați, organe cari nu s'ar putea închipui — cum deasemenea am arătat — decât în cadrele unei reuniuni a băncilor române. Cum și-ar îndeplini misiunea lor în această privință organele amintite — rămâne la buna chibzuială a celor ce le vor forma.

I. I. L.

Studii practice de bancă.

(Fine).

Loteriile de classă.

Intr'unul din capitolele precedente ale acestor studii practice de bancă, am promis că vom tractă într'un capitol separat chestiunea și afacerile loteriei de classă. Ne împlinim azi promisiunea făcută cu acea schimbare însă, că nu vom vorbi special despre loteria de classă ungară, ci în general despre loteriile de classă.

*

Părerile oamenilor asupra loteriilor de classă sunt foarte diferite. Pe când unii le condamna cu toată hotărîrea, pe atunci alții le susțin cu orice preț. Cei dintâi au ca motiv influința morală desastroasă asupra populațiunii; cei de al doilea scot la iveală serviciile fișcale ce le fac aceste loterii statului. De bunăsamă motivul celor dintâi e mai demn de conziderat decât argumentul celor din urmă. Ei, dar ca toate lucrurile din zilele noastre, așa și aci s'a dovedit că în viața practică interesele morale sunt subjugate celor de ordine materială, fișcală. Azi instituțiunea loteriei de classă cuprinde tot mai mult teren. În timpul mai nou ea a fost introdusă chiar și în România, se zice, tot din conziderațiuni fișcale, — dar dighizate sub hainele carității.

Loteriilor de classă le-au premers instituțiunea „lotto“-ului, care și-a luat începutul în Genua încă pe timpul republicei și care apoi a fost introdusă și în alte state din continent. Curând după aceea paralel cu loturile au început a funcționa și loteriile de classă,

ale căror prime urme le aflăm în secolul al 16-lea în Holanda, de unde apoi au trecut în Germania, Dania, Spania, Sărbia, Ungaria etc.

Esența loteriei de clasă constă în aceea, că sumele plătite de participanți, de jucători sunt egale cu suma ce se plătește ca câștiguri și că sortarea e împărțită în clase astfel, încât la fiecare clasă următoare crește numărul și mărimea câștigurilor. În ultima clasă este câștigul principal.

Sortarea se face pe baza unui plan care se dă din vreme publicității. Acest plan conține numărul claselor, prețul lozurilor, mulțimea și mărimea câștigurilor, timpul sortărilor etc.

La fiecare clasă se dau lozuri nouă, a căror sortare urmează în timpul arătat în plan. Emiterea lozurilor unei clase următoare se poate face numai după ce s'a efectuat sortarea celor din classa precedentă.

Proprietarul unui loz poate spera numai la câștigurile clasei pentru care l-a cumpărat. Cu lozurile nesortate dintr'o clasă precedentă se pot lua lozuri cu aceiași numeri în classa următoare cu prețul indicat în plan, dar numai dacă se prezintă lozurile cele vechi.

Se poate juca într'una în mai multe sau în toate clasele. De cele mai multeori însă ceice joacă își cumpără lozurile deja la classa I-ă, deoarece — cum am spus mai sus — lozurile clasei următoare numai așa se pot câpăta cu prețul indicat în plan, dacă respectivul posedază și lozul corespunzător dar nesortat din classa precedentă. În caz contrar trebuie să plătească și prețul pentru clasele trecute. Să zicem că lozul de cl. I costă K 6, iar cel de a II-a K 12. În acest caz celce a posedat un loz de classa I-ă, dacă acela nu s'a sortat poate procura un loz de classa II cu prețul arătat.

În timpul din urmă la unele loterii se dau și *lozuri depline* (Voll Lose) pentru toate clasele. În cazul acesta lozurile nu mai trebuiesc reînnoite din clasă în clasă. Se înțelege apoi că la lozurile întregi trebuiesc plătite prețurile pentru toate clasele. Cu toate aceste dacă vreun astfel de los se sortează în o clasă, după care mai urmează și altele, se restituie taxele pentru clasele următoare.

Publicul mare joacă cu mai multă plăcere cu lozuri singuratiche de clasă, pentrucă — putându-se cumpăra singuratiche — procurarea lor e mai ușoară și pentrucă din clasă în clasă câștigurile și probabilitatea de câștig devin din ce în ce mai mari.

Ca o ilustrare a celor zise până aci lăsăm să urmeze un plan despre o loterie de clasă:

100,000 de lozuri cu 50,000 de câștiguri:

Classa I Un loz K 39		Classa II Un loz K 39	
Câștiguri		Câștiguri	
1 à K 30000 =	30000	1 à K 40000 =	40000
1 " " 25000 =	25000	1 " " 30000 =	30000
1 " " 20000 =	20000	1 " " 20000 =	20000
1 " " 10000 =	10000	1 " " 15000 =	15000
3 " " 5000 =	15000	1 " " 10000 =	10000
5 " " 3000 =	15000	5 " " 5000 =	25000
20 " " 1000 =	20000	10 " " 3000 =	30000
35 " " 500 =	17500	25 " " 1000 =	25000
100 " " 300 =	30000	50 " " 500 =	25000
200 " " 200 =	40000	100 " " 300 =	30000
318 " " 150 =	47000	200 " " 250 =	50000
2815 " " 107 =	300205	305 " " 200 =	61000
		2800 " " 162 =	453600
3500	571405	3500	814600

Classa III Un loz K 39		Classa IV Un loz K 39	
Câștiguri		Câștiguri	
1 à K 50000 =	50000	1 à K 60000 =	60000
1 " " 40000 =	40000	1 " " 50000 =	50000
1 " " 30000 =	30000	1 " " 40000 =	40000
1 " " 20000 =	20000	1 " " 30000 =	30000
1 " " 15000 =	15000	1 " " 20000 =	20000
1 " " 10000 =	10000	1 " " 15000 =	15000
10 " " 5000 =	50000	1 " " 10000 =	10000
15 " " 3000 =	45000	10 " " 5000 =	50000
30 " " 1000 =	30000	20 " " 3000 =	60000
60 " " 500 =	30000	63 " " 1000 =	63000
149 " " 300 =	44700	71 " " 500 =	35500
300 " " 250 =	75000	179 " " 300 =	53700
2950 " " 212 =	621160	3150 " " 265 =	834750
3500	1060860	3500	1321960

Classa V Un loz K 39	
Câștiguri	
1 à K 500000 =	500000
1 " " 300000 =	300000
1 " " 200000 =	200000
1 " " 150000 =	150000
1 " " 100000 =	100000
1 " " 50000 =	50000
1 " " 40000 =	40000
5 " " 30000 =	150000
12 " " 15000 =	180000
45 " " 5000 =	225000
750 " " 3000 =	2250000
817 " " 1000 =	817000
954 " " 500 =	477000
2101 " " 300 =	630000
36309 " " 265 =	8296885
36000	14366185

Recapitulare.

Intrate:

100000 lozuri de classa I à K 39 =	K 3900000
96500 " " " II " " 39 =	" 3763500
93000 " " " III " " 39 =	" 3627000
89500 " " " IV " " 39 =	" 3490500
86000 " " " V " " 39 =	" 3354000
	<u>K 18135000</u>

Eșițe:

3500 câștiguri de classa I	K 571405
3500 " " " II	" 814600
3500 " " " III	" 1060860
3500 " " " IV	" 1321950
35000 " " " V	" 14366185
<u>50000 câștiguri</u>	<u>K 18135000</u>

Din aceste reese clar aceea ce am zis că formează esența loteriilor de clasă, că sumele plătite de participanți, de jucători sunt egale cu suma ce se plătește ca câștiguri. În exemplul dat de noi s'au încasat K 18135000 și s'au solvit câștiguri în aceeaș sumă.

Tot asemenea rezultă că și câștigurile devin din clasă în clasă mai mari. Cât privește numărul lor în cazul nostru în cele patru clase dintâi rămân aceleaș și numai în classa ultimă cresc la 36000. Se înțelege că se pot aranja și astfel de planuri unde câștigurile să crească din clasă în clasă.

Pentru un loz de fiecare clasă se plătește K 39, de unde urmează că pentru un loz deplin, valabil pentru toate cinci clasele, s'ar plăti K 195. Din cele

100000 lozuri, jumătate câștigă. Câștigul cel mare e de o jumătate de milion și se sortează în classa V. La unele loterii de classă pe lângă câștigul cel mare se mai dau și sume anumite ca premii. Din câștiguri se subtrage sub titlu de dare și competențe o sumă anumită.

Cât privește afacerile cu lozurile loteriilor de classă, se profesionează pe o scară foarte extinsă. Cauzele sunt că vânzătorilor li-se dau atât dela încasări cât și dela câștiguri proviziuni frumoase și că probabilitatea de câștig fiind ca 1:2 lumea, cu deosebire clasele mijlocii, se lasă ademenite ușor de marile câștiguri și joacă cu multă pasiune.

Oricât de ademenitoare ar fi însă aceste loterii și oricât de mari ar fi prospectele de câștig ce ne pun înainte, din parte-ne rugăm pe bunii noștri cetitori să propovăduiască poporului nostru de pretutindenea, că prin muncă, muncă grea să căutăm să agonisim avere — și nu prin loterii.

Muncă și economie!!

I. I. L.

Prospecte de scumpirea banilor.

Dela reducerea etalonului oficial al băncii de emisiune austro-ungare, urmată pe neașteptate și fără motive adevărate, ci mai mult în urma unei presiuni exersate de guvernul ungar, care se ocupă cu planul unei noi emisiuni de rentă, — cercurile financiare continuu se ocupă cu chestiunea urcării etalonului. În cele următoare publicăm după „Pester Lloyd“ o apreciere a situației actuale, care se încheie cu prezicerea urcării etalonului încă înainte de încheierea acestei luni.

„Secerișul terminat acum în toată țara va aduce cu sine o mișcare vie în comerț, ceea ce înseamnă o înmulțire a tranzacțiilor de rezolvit cu numărar. Comerțul cere să satisfacă cererea tot mai mare de numărar, prin întregirea circulației de numărar cu mijloace de credit și în rândul prim prin punerea de cantități mari de cambii în circulație; pentru că cambiei nu este permis a-i contesta capacitatea de a servi ca mijloc de plată. De altă parte trebuie recunoscut, că banii pot fi înlocuiți cu cambii numai între anumite margini, întrucât cambiile în cele mai multe cazuri se prezintă în discount băncilor. Cererea după mijloacele de plată în general uzitate, după bani de metal și bilete de bancă, se simte deci în mai mare măsură; și această creștere a cererii își află expresiune în cererile mai intenzive înaintate la banca de emisiune.

Se știe că banca de emisiune este aceea, care conduce comerțul în deșise, când acesta se îndreaptă spre țară, și tot ea este în rândul prim în pozițiune de a pune la dispozițiunea comerțului sume mari de bilete între marginile fixate în statute. Singură banca de emisiune este capace a providea neîntrerupt comerțul cu numărar, și aceasta sub controla continuă a publicității, căci din situațiunea săptămânală ce publică se văd plasările ei în escont și lombard.

Cererea indigenă de credit cu scadență scurtă află expresiune mai ales în plasările băncii de emisiune. Deja până acum s'a făcut uz de acest credit în mare măsură, dar banca trebuie să fie pregătită și pentru satisfacerea cererilor, ce i-se vor prezenta în viitor, dacă nu vrea să procedă arbitrar. Așadar banca nu poate direct refuza satisfacerea cererilor, poate însă regulă cererea de credit prin aceea că fixează

etalonul pe lângă care este aplicată a acordă credite. Stabilirea etalonului este de cea mai mare importanță, pentru că de acesta depinde creșterea sau decreșterea portofoliului de cambii. Banca între marginile impuse de garanția necesară pentru rescumpărarea biletelor va căuta să pună la dispozițiunea comerțului suma de bilete, care se cere, fiind regularea circulațiunii una dintre datorințele ei principale. Cu toate acestea va căuta mijloace de a împedea o disproporție între rezerva de numărar și angajamentele sale.

Dacă banca ridică etalonul, aceasta înseamnă că vrea să restrângă cererile de credit, și totodată să împedea sporirea peste măsură a biletelor în circulație și reducerea prea mare a stocului metalic. Un etalon urcat contribuie mai departe la atragerea aurului din străinătate, fiind dată posibilitatea unei plăsări mai rentabile pentru capitalul internațional. Doar dacă o astfel de ocaziune niciodată nu rămâne nefolosită din partea acestui capital este împrejurarea, că numărarul totdeauna este mai abundanț după o astfel de urcare.

Cererea internă de numărar se poate regula cu efect numai prin stabilirea etalonului. Este adevărat că pentru regularea circulațiunii banilor între un stat și celelalte mai vin și alte conșiderațiuni, dar în comparațiune cu regularea sistematică a discountului, toate celelalte au numai o importanță secundară. Statutele băncii prescriu o acoperire metalică de $\frac{2}{5}$ a biletelor în circulație, stabilind ca marje peste stocul metalic un contingent de 400 milioane de note libere de contribuțiune, iar ce trece peste această sumă este îngreunată cu o dare de 5%. Astfel banca, îndată ce a pus în circulație o sumă de bilete corespunzătoare acoperirii sale metalice, plus cele 400 milioane cor. note neacoperite, ar trebui să contrabalanseze cererile viitoare printr'un etalon care să poată acoperi darea după bilete. Scăderea rezervei de bilete libere de contribuțiune, trecerea în obligamentul de contribuțiune este un advertisement pentru lumea comercială. Și cu toate acestea darea după bilete nu poate avea prea mare influență asupra politicii de discount a băncii. Pentru singuratici sau pentru anumite cercuri cu conșiderare la interesele lor speciale un credit ieftin sau scump este avantajos sau dăunos, dar bunăstarea generală pretinde o politică de discount condusă de alte conșiderațiuni. Pentru politica de discount a băncii trebuie să se aibă în vedere afară de mărimea cererilor și felul trebuințelor. Supraspeculațiune, supraproduțiune, detrageri de aur reclamă dispozițiuni mai riguroase, decât cereri de credit, justificate de procesul normal al plăților. Toate acestea distincțiuni învederează, că politica de discount trebuie să cumpănească în continuu, să țină cont de toate împrejurările pro și contra, înainte de a aduce o deciziune, care influențează situația numărarului și a creditului din țara întreagă. Astfel se poate că urcarea etalonului să fie necesară, deși nu s'a epuizat biletele scutite de dare; și din contra nu este eschis, între anumite împrejurări, chiar când s'a trecut contingentul de bilete scutit de dare de a susține etalonul sub 5%. În această privință trebuie să recunoaștem, că banca de emisiune totdeauna a căutat să corespundă cererii juste de credit ieftin, întrucât i-au permis situațiunea proprie și situațiunea pieței financiare interne. Dar în timpuri, când se face în mare măsură uz de creditul cu scadență scurtă, banca este datoare să ia cautelele dovedite de potrivite prin experiențele îndelungate, dacă este vorba de a împedea o prea mare încordare a creditului și periclitarea pieței. Desvoltarea econo-

mică numai așa poate fi condusa pe cărările adevărate, dacă o rezervă precaută pune stavilă cererilor de credit.

Mărimea etalonului depinde tocmai așa de ofertă și cerere, ca și prețul mărfurilor. Nici băncile de emisiune nu se pot emancipa de aceasta și ar fi mare rătăcire a crede, că banca de emisiune poate dicta etalonul, va să zică poate fixa mărimea acestuia în mod arbitrar. Din contră ea nu poate decât să reguleze între anumite margini, etalonul. O bancă de emisiune, a căreia etalon diferă permanent de etalonul, ce s'a format în piața de bani, resp. este mai urcat decât acesta, ar fi ocolită de lumea comercială. Mijloacele ei ar rămâne până atunci nefolosite, până când banca și-ar modifica în mod corespunzător etalonul. Politica opusă, adică susținerea etalonului la un nivel redus, asemenea poate naște inconveniente, pentru că extinderea exagerată a angajamentelor, duce inevitabil la sguduirea încrederii.

Conducerea băncii examinează cu continuă scrupulozitate și atențiune toate circumstanțele, cari influențează piața de bani și nu se lasă condusă în politica sa de discont de principii mecanice, ci ține cont de împrejurări reale, pozitive. Se poate deci aștepta, ca urcarea etalonului să se efectuiască numai, dacă o reclamează aceasta împrejurările, resp. dacă o astfel de măsură va fi necesară din punctul de vedere general. Între împrejurările actuale, urcarea etalonului pare a fi neevitabilă și în ultima săptămână a lunii August chestiunea va fi probabil o rezolvare definitivă.

Tabela comparativă de mai jos asupra rapoartelor săptămânale a Băncii în lunile Iunie—August 1904—1906 dă o iconă a progresiunii plasamentelor, precum și a mișcării rezervei de bancnote libere de contribuțiune. Din ea se poate vedea relația dintre pretenziunile și angajamentele Băncii și se pot trage concluziuni asupra viitoarei dezvoltări a pieței de bani. Tabela amintită prezintă următoarele cifre:

	Stocul metalic			Escont			Lombard			Circulațiunea bancnotelor			Rezerva liberă de contribuție			Etalonul		
	in milioane coroane																	
	1906	1905	1904	1906	1905	1904	1906	1905	1904	1906	1905	1904	1906	1905	1904	1906	1905	1904
7 Iunie	1489	1519	1509	407	270	263	43	40	40	1674	1540	1580	186	376	317			
15 "	1492	1521	1560	410	247	250	41	42	40	1648	1510	1562	213	399	335	4	3 1/2	3 1/2
23 "	1485	1514	1503	503	245	249	46	41	39	1793	1509	1551	246	403	349			
30 "	1485	1498	1503	486	229	305	45	45	41	1750	1625	1656	9	271	244			
7 Iulie	1485	1497	1511	486	313	289	45	46	42	1751	1594	1626	131	300	283			
15 "	1487	1498	1522	473	290	250	42	44	41	1740	1574	1620	144	322	299	4	4 1/2	3 1/2
23 "	1490	1504	1525	452	277	242	40	42	40	1700	1544	1597	187	358	325			
30 "	1484	1492	1520	544	348	303	42	42	41	1802	1636	1688	78	253	230			
7 August	1482	1488	1519	518	328	300	43	42	42	1767	1607	1656	112	278	260			
15 "	1482	1488	1519	511	318	307	43	42	42	1754	1589	1656	125	297	261	—	3 1/2	3 1/2
23 "	—	1489	1520	—	307	326	—	42	42	—	1582	1651	—	304	266			
30 "	—	1476	1517	—	393	385	—	44	43	—	1667	1720	—	205	124			

(—n.)

JURISDICȚIUNE.

Alegerea comitetului de supraveghiere.

Poate vota acționarul în adunarea generală când se tractează de alegerea sa proprie în comitetul de supraveghiere? Tribunalul imperial german a răspuns la întrebarea aceasta cu *da*, motivându-și aceasta hotărâre cu punctul 3 al §-lui 252 al legii comerciale germane, conform căruia acționarul numai atunci nu poate vota, nici în numele său propriu și nici în numele altuia, când este vorba să se încheie cu el o *afacere de drept*, pentru că nu se poate presupune, că va subordona interesul său propriu interesului societății. O astfel de contrarietate de interese de regulă nu poate avea loc, când acționarul participă cu votul său la alegerea sa în comitetul de supraveghiere. Eschiderea dela vot ar fi așadar în opoziție cu dispoziția citată a legii comerciale.

*

Firma succesorului unei întreprinderi.

Celce acură prin cumpărare o întreprindere comercială cu condițiunea de a o continua sub firma de până acum, cu un adaus, care să indice succesiunea. acela poate transmite afacerea tot astfel și asupra altuia, și cumpărătorul al doilea încă este îndreptățit a folosi firma veche cu adausul ce indică succesiunea, cu

textul, pe care l-a încuviințat proprietarul original al firmei.

(Curia reg. sub Nr. 526/1905).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 17 August 1906.

Precum am semnalat în numărul nostru ultim și reese și din articolul, ce-l publicăm la alt loc al foaiei noastre sub titlul „Prospecte de scumpirea banilor“, chestiunea urcării etalonului oficial al Băncii Austro-Ungare este de tot actuală și va fi rezolvată, probabil, deja în timpul cel mai apropiat și încă, deastădată, independent de celelalte bănci mari de emisiune, căci cererea de bani în monarhia noastră este cu mult mai intensivă decât în celelalte state europene. Medio a ridicat față de Banca de emisiune pretenziuni mari; în Budapesta înaintările s'au cifrat la 8 mil., scadențele la 3 1/2 mil., iar în Viena la 5 mil. Asemenea au crescut mult afacerile de escont ale băncilor private și în piața deschisă scumpetea de numărare continuă. Discontul privat vienez al hârtiilor de prima bonitate se menține aproape de etalonul oficial, iar cambii de portofoliu s'au discontat dela 4 3/4% în sus.

In piețele externe de bani s'a manifestat numai în mod trecător o încordare a situației și anume în Berlin; scontul privat însă a rămas staționar la 3 $\frac{1}{2}$ ‰. Londra dispune de numărare abundent, scontul privat cotează 3‰, iar în Paris situația neschimbată, scontul privat 2 $\frac{1}{2}$ ‰.

Etalonul oficial al băncilor de emisiune este următorul: Banca Austro-Ungară 4‰. Banca Națională a României 5‰. Banca imperială Germană 4 $\frac{1}{2}$ ‰. Banca Angliei 3‰ și Banca Franței 3‰.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Munteana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Offenbaia și-a urcat în ultima sa adunare generală capitalul societar de la K 40,000 la K 100,000 (2000 acții à K 50).

„Steaua“, institut de credit și economii soc. pe acții în Petrovosele a convocat pe 30 August a. c. o adunare generală extraordinară. Obiectele puse la ordinea zilei sunt: 1. Urcarea capitalului societar de la K 32,000 la K 100,000. 2. Modificarea statutelor și 3. Fixarea salarelor.

„Timișiana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Timișoara. La 1 Septembrie a. c. își începe activitatea noua Filială a acestui institut înființată în T-Recaș, (Temes-Rékás). Aceasta va fi a doua filială a „Timișiane“ înființată pe teritoriul comitatului Timiș; prima se află în stațiunea balneară Buziás, pe lângă care mai are institutul acesta și o *Expozitură* în *Toracul-mic*.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

In România. Lucrările câmpului continuă de a fi favorizate de un timp uscat și cald, care este foarte favorabil trierului; seceta însă începe să fie simțită în regiunea porumburilor cari reclamă ploaie, cât și pentru aratul care se face în vederea sămănatului de toamnă, operație începută deja în unele locuri.

Rezultatul trierului de grâu continuă a da plină satisfacție ca cantitate; dar, calitatea bobului lasă în general de dorit.

Grânele cu o greutate de 79 la 81 klgr. la hectolitru, vor fi probabil, rare anul acesta.

In Statele-Unite recolta va fi abundentă.

In Austro-Ungaria recoltele întrec toate așteptările, atât în grâu, săcară și orz, cât și pentru celelalte cereale și plante leguminoase.

In Franța se contează pe o recoltă de grâu bună-mijlocie.

Anglia, Spania, Germania și Italia sunt deosemena mulțumite de rezultatul recoltelor lor.

Perspectivile recoltelor din Rusia s'au înrăutățit mult în zilele din urmă din cauza marilor ploi, cari au făcut mari stricăciuni recoltelor din Sud-Vestul țării.

CRONICA.

Noue bănci românești sunt pe cale a se înființa în Buteni, (comit. Arad) sub firma „Butinceana“ și în Sanislău (comit. Sătmar) sub firma „Arina“. La ambele aceste bănci capitalul societar este proiectat cu câte K 100,000.

Comerțul de efecte ungare la bursa din Viena pe 1905. Camera bursei din Viena în raportul său pe 1905 se ocupă între altele și cu negoțul de efecte ungare despre care se pronunță astfel:

„Târgul efectelor s'a dezvoltat în anul 1905 în genere în mod satisfăcător. Adevărat că avântul ce au luat întreprinderile industriale și comerciale au detras multe capitaluri, plasate în perioadele anterioare din lipsa de investițiuni mai rentabile în efecte, dar după pacea din Portsmouth s'au întors alte capitaluri, cari pe timpul războiului căutasera refugiu în casele de păstrare. Peste tot comerțul de efecte a fost mai viu în semestrul prim, iar în semestrul al doilea (sau mai bine zis în cele trei luni din urmă) a suferit din cauza scumpirii banilor și a crizei ungare. Cătră sfârșitul anului efectele s'au recules, fără să fi ajuns nivelul de odinioară. Mai expus la fluctuațiuni a fost negoțul în efecte ungare, care a fost înflințat în mod foarte simțitor prin criza internă a statului. Au fost timpuri când inundațiunea valorilor de plasare ungare și în prima linie renta ungară (d. e. în lunile Maiu, Iunie și Iulie) au fost așa de conziderabilă încât numai sprijinului binevoitor și situațiunei favorabile a piețelor austriace, cari au sărit în ajutorul hârtiilor ungare, este a se mulțami, că această inundațiune n'a produs devalvațiuni de curs și mai mari în efectele ungare. Cu această ocaziune s'a putut vedea în mod neîndoios, în ce măsură este încă *pendentă piața de bani din Ungaria de comunitatea cu Austria*, și de aci ne putem face o iconă, cum s'ar prezentă creditul extern al Ungariei, la care aceasta este avizată, pe lângă toată dezvoltarea economică, ce nu se poate negă, când se va desface de Austria.

Camera bursei din Viena amintește în raportul său pe 1905 emisiunile și schimbările în cota oficială a bursei. Anul expirat a fost foarte abundent în urcări de capital, mai ales la bănci, din cari cea mai mare parte s'au făcut prin acordarea dreptului de opțiune la acționari. În comerțul bursei s'au admis de tot 191,000 bucăți, prin cari capitalul de acțiuni al băncilor cotate la bursă s'a urcat cu K 78.600,000. Afară de bănci au mai urcat capitalul și alte societăți pe acțiuni, anume societățile de asigurare, întreprinderile de transport și industriale cu 37,625 acțiuni în valoare nominală de K 14.525.000. Suma tuturor acțiunilor emise în anul 1905 ajunge cifra respectabilă de 216,215 bucăți în valoare nominală de K 88.125.000. O singură reducere de capital este de semnalat la societatea austriacă de ciment, care a replătit proprietarilor celor 6,000 de acțiuni ale ei câte K 100 de acțiune, reducându-și capitalul de acțiuni cu K 600,000. Numărul total al cotărilor noue la bursă a fost în anul expirat de 19, față de 23 în 1904, 34 în 1903 și 23 în 1902.

Depozitele spre fructificare în statele europene. „Statist. Korrespondenz“ publică niște date statistice interesante asupra dezvoltării spiritului de economie în diferite state ale Europei. De introducere

„STEUA”, institut de econ. și credit soc. pe acții.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Steua” societate pe acții în Román Petre (Torontál Petrovoselo) se invită la

adunarea generală extraordinară, care se va ține în Román Petre la 30/17 August a. c. la orele 3 p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. *Urcarea capitalului la 100,000 K.— și constatarea subscrierilor acțiunilor din emisiunea a II-a.*
2. *Modificarea statutelor.*
3. *Stabilirea salarelor.*

Acei domni acționari, care doresc a participa la adunarea generală extraordinară sunt rugați, ca în senzul statutelor societății să depună acțiunile sau titluri provizorii cu o zi mai înainte de adunare la cassa institutului nostru sau la „Sentinela” în Satul nou.

Román Petre, la 4 August 1906.

Nr. 82 (1—1)

Dirrecțiunea.

„STEUA”, takaréék és hitelintézet részvénytársaság.

MEGHIVÓ.

„Steua” takaréék és hitelintézet részvénytársaság „Román Petrén”, ezennel meghívja t. részvényes úrakat

rendkívüli közgyűlésre

mely f. év August. 30/17-én d. u. 3 orakor Román Petrén (Torontál Petrovosela) az intézet helységében tartattik

Sorrend:

1. *Az alaptőke 100,000 — koronára való felemelése és az ujonnan kibocsátott részvények aláírásának megállapítása*
2. *Az alapszabályok módosítása.*
3. *A fizetések megállapítása.*

Azon t. részvényesek, kik a rendkívüli közgyűlésen részt venni ohajtanak, felhivának a társaság alapszabályainak értelmében, (l. 16 §), részvényeiket illetve ideiglenes igazolványukat egy nappal előbb az intézet pénztáránál vagy „Sentinela” révaujfalvi takarékpénztárnál letéteményezni.

Román-Petre, 1906, augusztus hó 4-én.

Nr. 82 (1—1)

As igazgatóság.

„NĂDLĂCANA”, institut de credit și economii.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **practican** la institutul de credit și economii „Nădlăcana” se publică concurs.

Salarul începător va fi de 720 cor. anual.

Cererile cu documentele necesare sunt a se înainta direcțiunii până la 25 August st. n. 1906.

Postul e de a se ocupa îndată după alegere.

Nr. 84 (1—1)

Dirrecțiunea.

„SENTINELA”, inst. de credit și econ. în Satul nou.

ANUNȚ.

La „Sentinela” în Satul-nou (Réva-Uj-falu) pot afla aplicațiune pe un an unul sau doi practicanți absolvenți de școalele comerciale. Ofertele să se adreseze direcțiunii institutului.

Nr. 83 (1—3)

Dirrecțiunea.

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE”

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

== Nr. 2. ==

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria

de
Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei”, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de
Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerc.

Se pot procura dela Administrația „Revistei Economice”, cele dintâiu à 50 fil. cea din urmă K 1.